

ЕЛЕКТИВНИЙ КУРС
(курс за вибором)
“ *Сучасні проблеми
молекулярної
біології* ”

Лекцію підготував – к.б.н.

доцент Павліченко

Віктор Іванович

medbio@zsmu.zp.ua

Запоріжжя

2015

Лекція № 8

Генна терапія

План

- 1. Розвиток генної терапії та її досягнення*
- 2. Вірусні і не вірусні вектори в генотерапії*

Генна терапія – нова
галузь сучасної
біомедицини, заснованої
на введенні в організм
хворого штучних
генетичних конструкцій з
лікувальною метою

Типи генотерапії:

1) Соматична – уведення генів системно через кров (*in vivo*), локально – у певні тканини (*in situ*) та у виділені з організму клітини (*ex vivo*)

2) Фетальна – уведення генів в зиготу та ембріони (*in utero*).

Генная терапия *in vivo*

Генная терапия *ex vivo*

Терапевтический ген

Терапевтический ген

Конструирование рекомбинантного вектора на базе аденовируса, адено-ассоциированного вируса, лентивируса или плазмиды

Рекомбинант

Клетки донора

Биопсия

Печень

Генетическая модификация клеток

Факторы роста

Имплантация

Размножение клеток *in vitro*

Розвиток генотерапії:

1972- Стенфорд.У-т, ДНК –це конструктор

1976- Genetech, трансгенні бактерії

1989- генетичні маркери лімфоцитів

1990- генотерапія (ГТ) імунodefіциту

1997- ГТ 2000 пацієнтів (рак, СНІД)

1999- помер від ГТ Д. Гелзінгер

2006- успіх ГТ в лікуванні меланоми

2007- успіх лікування хвороби Лебера

2011- лікування СНІДу (КТ)

2012- редагування геному (CRISPR/Cas.9)

2015- 120 млн. Б.Гейтс (2 роки – Лебера)

Уільям Андерсен – 1990, США

Ашанта де-Сільва (1990)

ГЕНОТЕРАПИЯ EX VIVO

Генно-інженерна конструкція для корекції спадкового імунодефіциту

- ген ADA (ДНК человека) - кодирует синтез фермента аденозиндезаминазы
- ген neo (ДНК бактерии) – контролирует устойчивость клеток к антибиотику неомицину,
- LTR (ДНК ретровируса) – длинные концевые повторы, содержат промотор для экспрессии терапевтического гена в лимфоцитах

ВІДКРИТТЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ CRISPR

**1987 – у бактерій відкрита система CRISPR
(кластерні регулярні короткі паліндромні
повтори)**

2010 – зясована захисна функція CRISPR

**2013 – редагування геному клітин соми ссавців
(Д. Черч, Ф. Чжан)**

**2015 – редагування геному клітин ембріонів
людини (Цзюньцзю Хуан)**

**2015 – 120 млн. на дослідження по редагуванню
соми людини при амаврозі Лебера (Фен Чжан)**

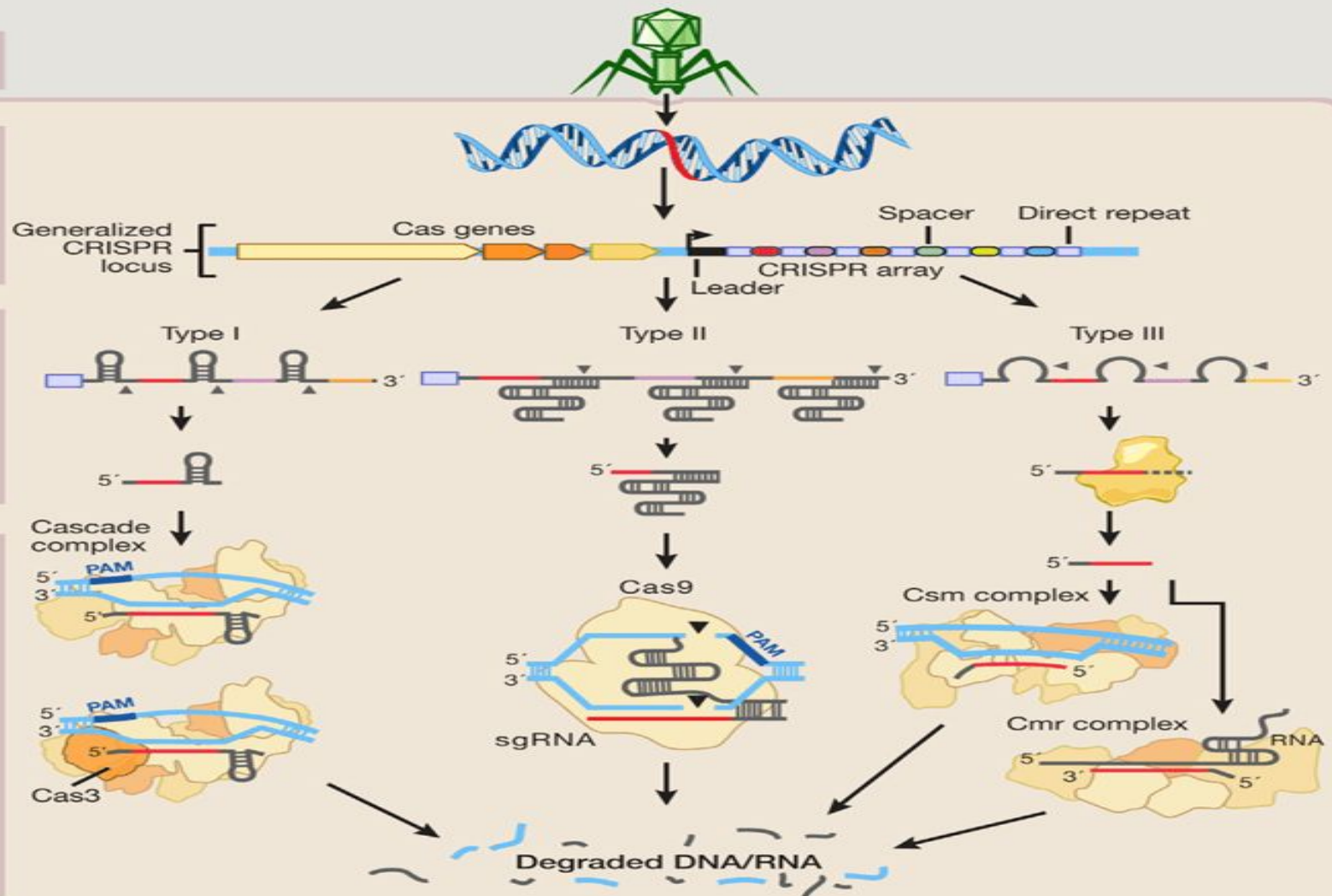
Система для редагування геному

Phage infection

Spacer acquisition

crRNA biogenesis and processing

Target degradation

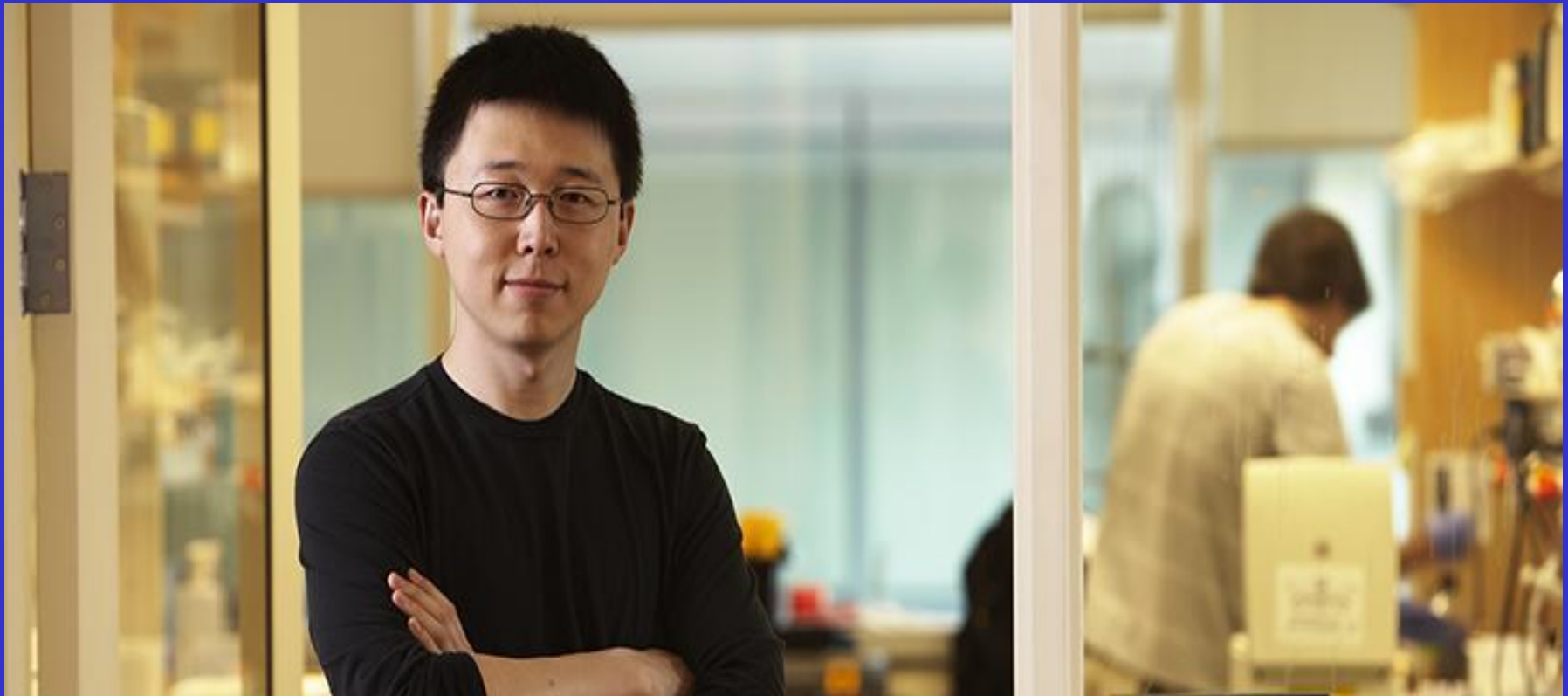

ФЕТАЛЬНИЙ ДОСЛІД Ц. ХУАНА (2015)

- 1-у 86 (100%) зигот уведено CRISPR на 48 год (8 клітин – три поділи зиготи)
- 2-вижив 71 ембріон (82,5%)
- 3-проаналізували 54 ембріони (62,5%)
- 4-редагування геному відбулося у 28 ембріонах (32,4%)
- 5-ген бета-таласемії видалено лише у 4 ембріонів (4,62%)

ФАТАЛЬНИЙ РЕЗУЛЬТАТ – 4,62%!!!!!!!

Feng Zhang (2015 – науковий саміт, США)

**Investigator, McGovern
Institute
Assistant Professor**

2. Вірусні і невірусні вектори в генотерапії

Використання вірусних векторів в різних країнах

У створенні векторів

використовують:

1-Ретровіруси – 27%

2-Аденовіруси – 26%

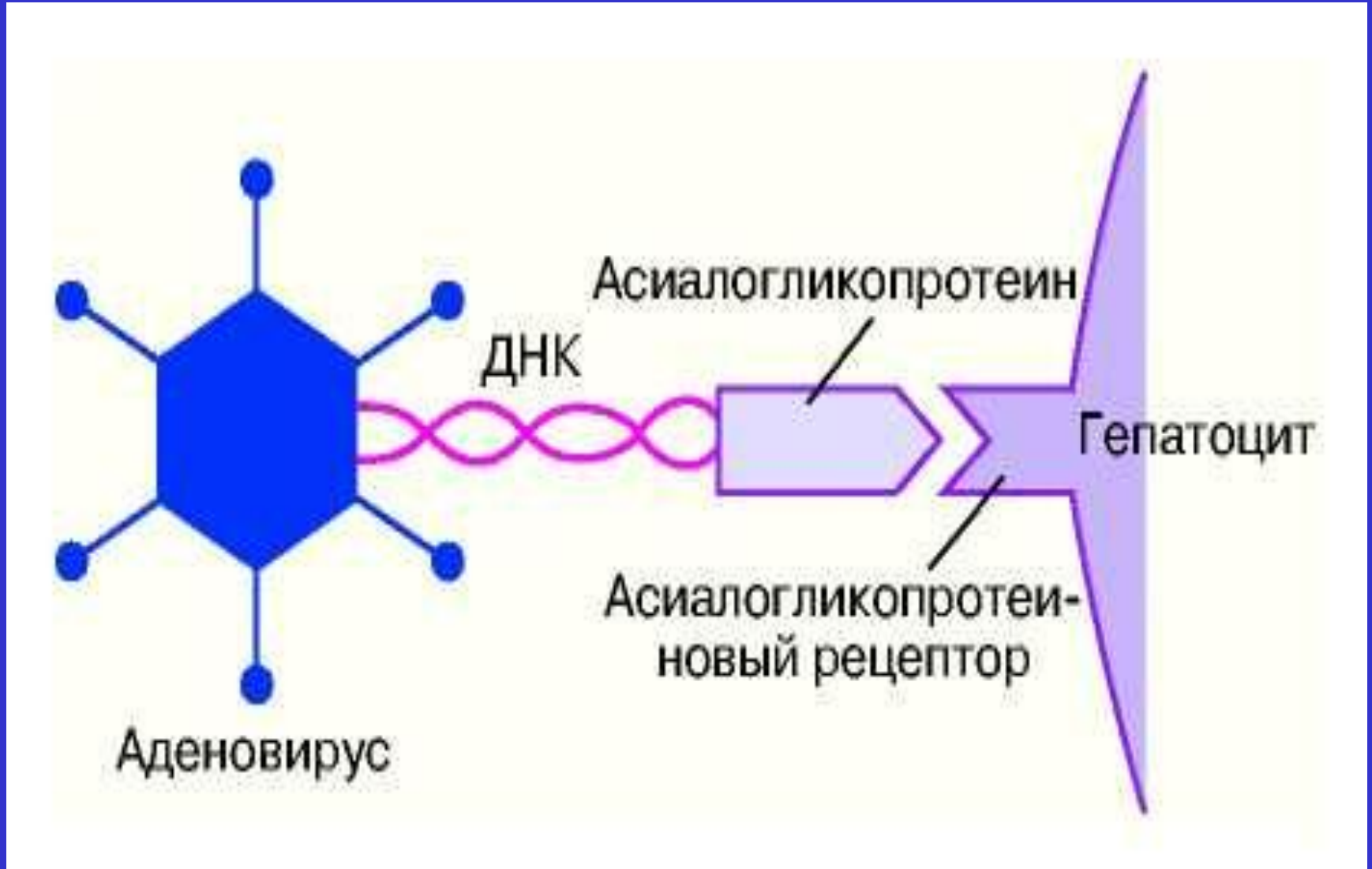
3-Аденоасоційовані віруси – 16%

4-Гола плазмідна ДНК – 15%

5-Вірус простого герпесу – 10%

6-Лентивіруси та інше – 6%.

Схема рецепторного перенесения гена

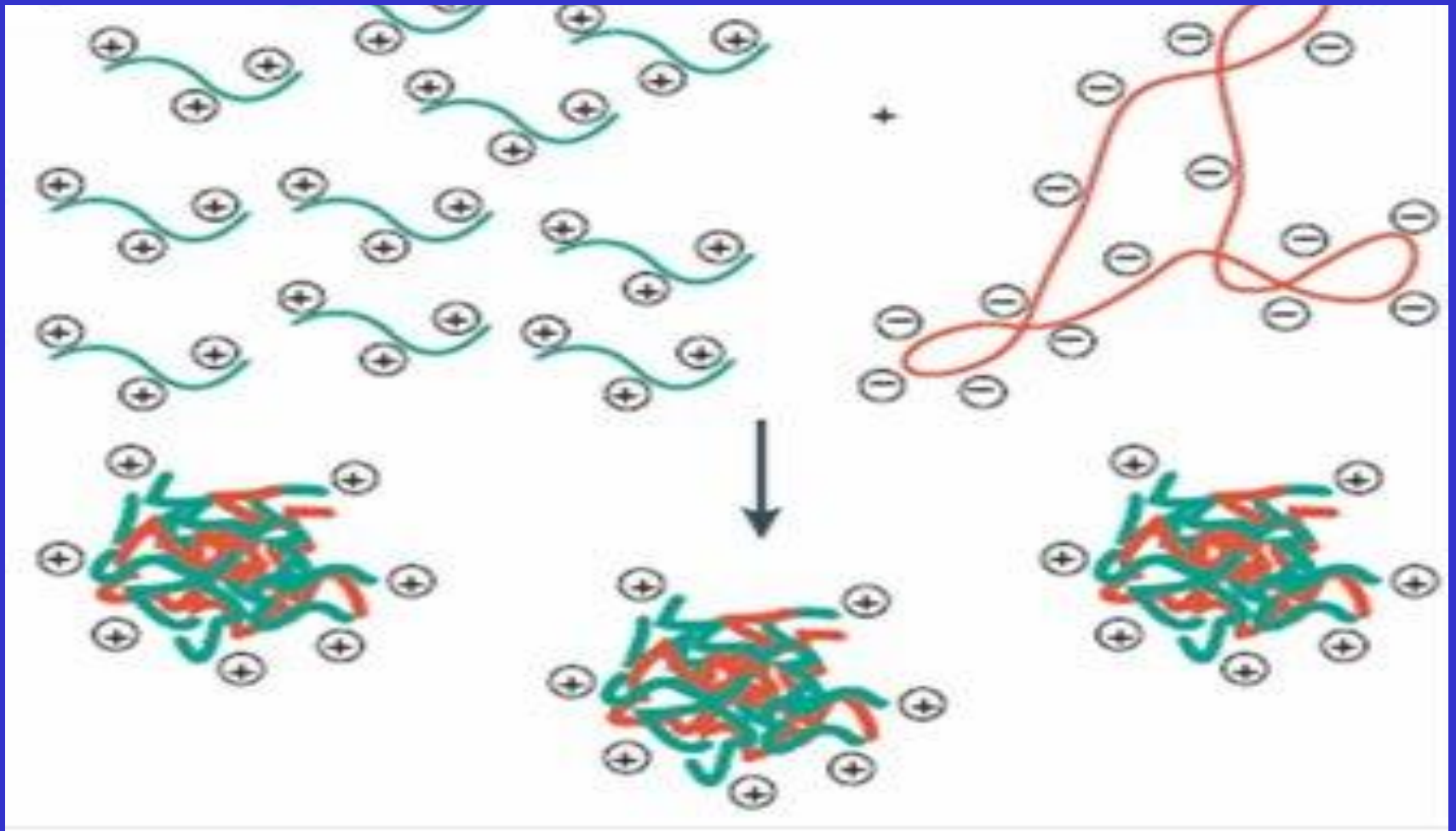

Невірусні системи доставки генів:

1) Фізичні методи - мікроін'єкції, ін'єкція струменем, електропорація, заморожування-відтаювання, біобалістика

2) Хімічні методи - використанні солей деяких катіонів (наприклад кальцію), ДЕАЕ-декстрану, полілізину, ліпосом

Схема утворення поліплексів

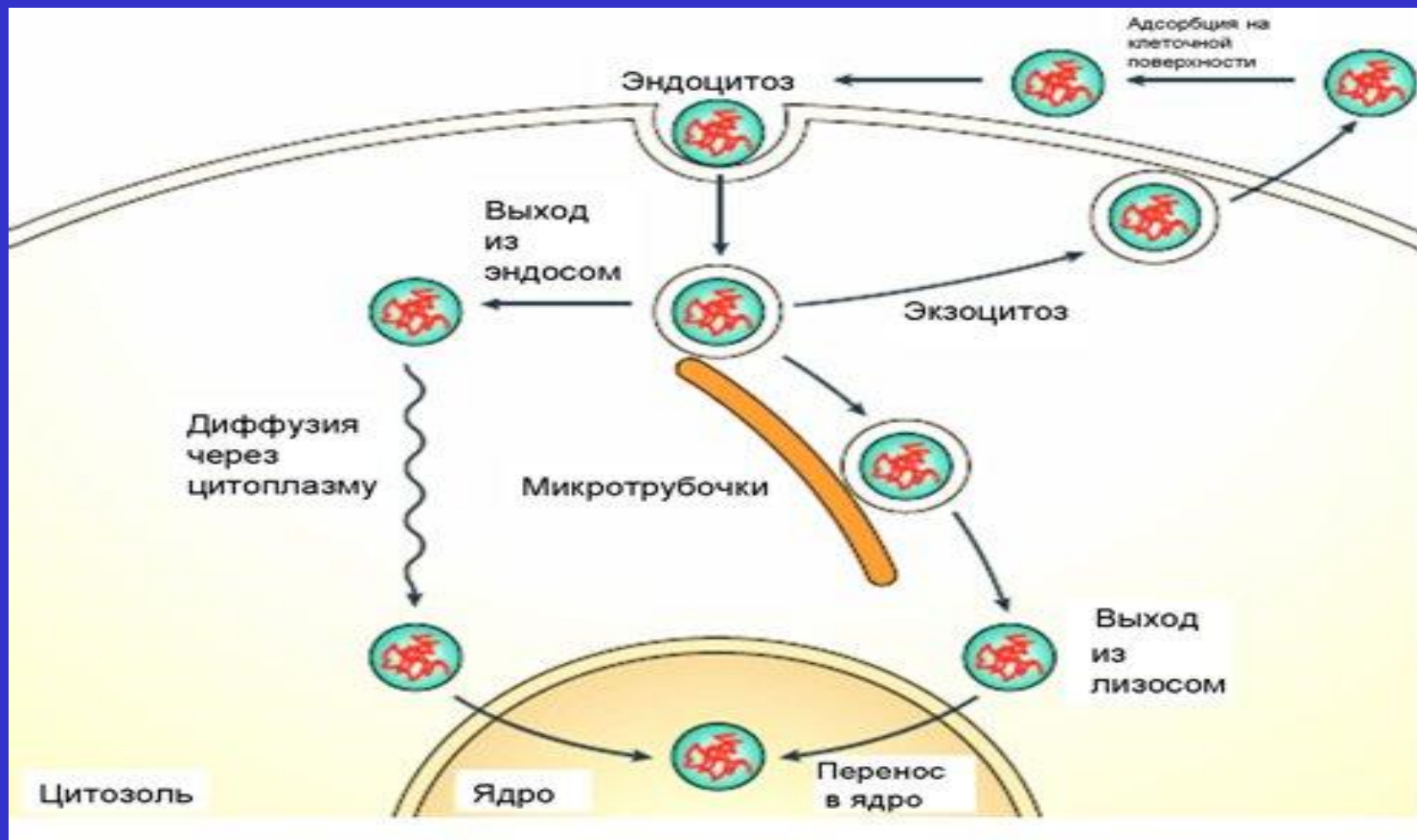

В Україні дослідження в галузі генної терапії (ГТ) проводяться під керівництвом академіка Кордюма В.А. (Інститут молекулярної біології і генетики).

1. Розробляється ГТ гіперхолестеринемії (створена не вірусна молекул. конструкція).

2. Спільно з науковцями Ізраїлю розробляються підходи ГТ інсулінозалежного цукрового діабету.

Шляхи транспорту поліплексів

Бажаю успіху!